

За сприятливої економічної ситуації, відсутності форс-мажорних обставин і виконання (перевиконання) дохідної частини бюджету, в 2013 р. бюджет отримає суттєві фінансові ресурси, які можуть стати вагомим чинником стимулювання економічної активності та підвищення рівня соціального захисту населення. Разом з тим, 2013 р. є останнім перед радикальним зниженням ставок податків, тому додатковий фінансовий ресурс необхідно використати таким чином, щоб отримати максимальний економічний ефект і вирішити найбільш нагальні та важливі завдання. З 2014 р. фінансові можливості уряду в цьому напрямі будуть обмежені.

Отримані додаткові фінансові ресурси в 2013 р. в обґрунтованій пропорції мають бути спрямовані на зменшення дефіциту бюджету і боргового навантаження на економіку, збереження високого рівня інвестиційних видатків зведеного бюджету, підвищення соціальних стандартів і збільшення видатків на соціальні проекти, інвестиції в проведення реформ.

Враховуючи наявність значних ризиків сповільнення економічної динаміки, які можуть перейти в активну фазу, при формуванні стратегії бюджетно-податкової політики на 2013 р. слід розробити превентивний пакет заходів, впровадження яких дозволить стримати розростання дисбалансів в системі державних фінансів України. Окрім раціоналізації видатків, бюджетна політика має містити низку фіскальних заходів, що забезпечать у випадку необхідності додаткове зростання бюджетних доходів без посилення фіскального навантаження на доходи незаможних верств населення і діяльність технологічних галузей економіки.

Зростання доходів бюджету без створення значних перешкод для економічного розвитку і продукування негативних соціальних імпульсів можна отримати за рахунок таких заходів: посилення фіскального навантаження на господарську діяльність, пов'язану з експлуатацією природних ресурсів; розширення переліку корисних копалин, за видобування та реалізацію яких справляється рента; поглиблення прогресії податку на доходи фізичних осіб; відмова від зниження ставки ПДВ з 20 до 17 %; запровадження підвищеної ставки ПДВ в розмірі 23 % на товари розкоші; розширення групи під-

акцизних товарів; підвищення ставок податку на нерухомість; посилення боротьби з мінімізацією оподаткування та ухилянням від сплати податків; підвищення ефективності процедур державних закупівель [9].

Подальші реформи мають бути логічним продовженням попередніх трансформацій і спрямовуватися на такі стратегічні цілі:

- збільшення обсягу надходжень від власних джерел місцевих бюджетів;
- зменшення фінансової залежності місцевих бюджетів від державного бюджету;
- підвищення ефективності видатків місцевих бюджетів;

Отже, сучасний розвинений ринок, вимагає дієвої бюджетної політики у напрямку побудови бюджетних відносин і бюджету у залежності від видатків. Обсяг бюджету визначається передусім функціями держави. Реалізація такого підходу має здійснюватися за умови науково обґрунтованої бюджетної політики яка базується на реальних макроекономічних показниках соціального та економічного розвитку держави та дозволяє забезпечити дієвий механізм подолання кризових явищ в економіці та підвищення рівня життя держави.

1. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/print1329892831292624>. 2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print1347370282199153>. 3. Про Основні напрями бюджетної політики на 2013 рік : Постанова Верховної Ради України від 22.05.2012 р. № 4824-VI. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4824-17>. 4. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава : Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки від 02.06.2010 р. – Режим доступу : [http://www.president.gov.ua/docs/Programa\\_reform\\_FINAL\\_1.pdf](http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf). 5. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / Теліпко В.Е., Овчаренко А.С., Панасюк С.А. (За заг. ред. Азарова М.Я.) – К., Центр учбової літератури, 2010. – 480 с. 6. Бюджетна система України / Феценко Л.В., Проноза П.В., Кузьминчук Н.В.: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2008 – 440 с. 7. Геєць В.М. Посткризові перспективи та проблеми розвитку економік України й Росії (макроекономічний спектр) // Фінанси України – 2011. – №2, С.11 – 23. 8. Лютий І.О. Теоретико-методологічні засади бюджетної політики держави // Фінанси України – 2009. – №12. С.13 – 19. 9. Бюджетна політика в Україні в умовах ризиків сповільнення економічної динаміки : [аналітична доповідь]. – К.: НІСД, 2012. – 25 с.

Надійшла до редколегії 10.10.12

УДК 336.144

С.М. Чимишенко, канд. екон. наук

## ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ЖИТЛОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

*У статті проведений аналіз діючого механізму бюджетного фінансування забезпечення військовослужбовців житлом та висвітлено нові погляди на можливі шляхи його удосконалення через запровадження іпотечно-накопичувальної системи житлового забезпечення військовослужбовців.*

*Ключові слова: житлове забезпечення, бюджетні ресурси, ефективність використання бюджетних коштів, іпотечно-накопичувальна система, соціальний захист військовослужбовців.*

*В статье проведен анализ действующего механизма бюджетного финансирования обеспечения военнослужащих жилищно-накопительной системы жилищного обеспечения военнослужащих. Освещены новые взгляды на возможные пути его совершенствования путем внедрения ипотечно-накопительной системы жилищного обеспечения военнослужащих.*

*Ключевые слова: жилищное обеспечение, бюджетные ресурсы, эффективность использования бюджетных средств, ипотечно-накопительная система, социальная защита военнослужащих.*

*The article is devoted to analyze current budget financing mechanism of serviceman housing support and to highlight the new ways of its improvement through the introduction of mortgage-accumulative system of serviceman housing.*

*Keywords: housing support, budget resources, efficiency of budgetary funds, mortgage-accumulative system, servicemen social protection.*

Військова служба в Україні є специфічним різновидом державної служби, яка відрізняється своєю жорсткою регламентацією, наслідком якої є часткове обмеження військовослужбовців в правах і свободах. Таке становище передбачене Конституцією України і передбачає певні заходи стимулювання військової служби, які повинні компенсувати втрату військовос-

лужбовцями певних можливостей і зацікавлювати молодь до вибору військової професії. Про це йдеться, зокрема, у статті 9 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" (далі – Закон), в якій визначено, що держава гарантує військовослужбовцям достатнє матеріальне, грошове та інші види забезпечення в обсязі, що відпо-

© Чимишенко С.М., 2012

відає умовам військової служби, стимулює закріплення кваліфікованих військових кадрів [1].

Одним з видів такого забезпечення військовослужбовців є житлове. Відповідно до статті 12 Закону військовослужбовцям, які мають вислугу на військовій службі 20 років і більше, та членам їх сімей один раз протягом усього часу проходження військової служби надаються жилі приміщення для постійного проживання або за їх бажанням грошова компенсація за належне їм для отримання жиле приміщення.

На практиці це положення закону реалізується відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 3.08.2006 № 1081 (далі – постанова) у порядку, що визначений наказом Міністра оборони України від 30.11.2011 № 737 (далі – наказ). Таким чином у нормативно-правовому полі визначений механізм забезпечення військовослужбовців житлом.

Питання, що розглядається у статті, є найбільш актуальним, як в контексті забезпечення престижу військової служби, так й з точки зору управління фінансовими потоками в Міністерстві оборони України. Підтвердженням цього є майже 45-тисячна черга на отримання військовослужбовцями житла та вкрай неефективне використання бюджетних коштів, що спрямовуються на будівництво і придбання житла для військовослужбовців.

Відповідно до зазначеного наказу Міністра оборони України за чергою здійснюється лише забезпечення житлом для постійного проживання з правом його наступної приватизації. Військовослужбовці, які мають приватизоване житло в будь-якому населеному пункті України, виключаються з черги і втрачають право на забезпечення житлом для постійного проживання за рахунок держави.

Крім цього існує поняття службового житла, забезпечення яким здійснюється за рішенням командира військової частини і начальника гарнізону незалежно від наявності у військовослужбовців житла в інших населених пунктах. Відповідно до п. 9.8 наказу, якщо військовослужбовець отримав житло для постійного проживання та переведений до нового місця служби в інший населений пункт, це житло бронюється за ним на весь час проходження військової служби, а за новим місцем служби він забезпечується службовим житлом. В той же час при отриманні службового жилого приміщення військовослужбовці та члени їх сімей з обліку осіб, які мають право на отримання постійного житла, не знімаються.

Також існує можливість забезпечення військовослужбовців житлом за окремими рішеннями Міністра оборони України [2].

Таким чином доводиться констатувати суттєво ускладнений і вкрай непрозорий механізм забезпечення військовослужбовців житлом за рахунок держави. В той же час на це спрямовуються величезні бюджетні ресурси. В умовах постійного бюджетного дефіциту і необхідності жорсткої економії бюджетних коштів найактуальнішим є питання ефективності їх використання. Адже спрямування бюджетних ресурсів на виконання певних функцій держави передбачає отримання найкращого результату. В іншому випадку використання бюджетних коштів буде неефективним.

Проблематиці ефективного використання бюджетних коштів приділяли увагу багато вітчизняних вчених, зокрема Ф.Ф. Бутинець, Л.О. Сухарева, Т.В. Федченко, Ю.Д. Радіонов, Н.І. Рубан, С.Є. Стефанов. В їх працях основна увага зосереджена на проблемах та особливостях аудиту ефективності використання бюджетних коштів. Одним з показників, які аналізуються під час аудиту ефективності виконання бюджетної програми 2101190 "Будівництво (придбання) житла для військо-

вослужбовців Збройних Сил України", є кількість побудованого (придбаного) житла. Але цей показник аналізується без співвідношення його до кількості квартир, що були надані військовослужбовцям, які перебувають в черзі на отримання житла для постійного проживання.

Крім цього існуючий механізм забезпечення військовослужбовців житлом є причиною надмірної соціальної напруги у військовому середовищі. Адже виникає парадоксальна ситуація, коли військовослужбовці, які для виконання ними свого службового обов'язку мають отримати гарантоване державою житло, внаслідок недостатнього фінансування і вкрай неефективного його використання не можуть отримати це житло протягом всього періоду військової служби. В той же час окремі військовослужбовці, що мають доступ до адміністративних ресурсів та займають керівні посади, в цілком законний спосіб отримують одночасно як житло для постійного проживання, так й службове житло. Певна категорія військовослужбовців отримують житло вже на перших роках військової служби, перебуваючи при цьому на останніх позиціях в черзі. Навіть попри створення в Міністерстві оборони України комісії з контролю за розподілом житла в гарнізонах, яку очолює начальник Управління з питань запобігання та виявлення корупції, трапляються ситуації, коли дехто безпідставно обходив гарнізонну чергу, а за місяць–другий після отримання ордеру на службову оселю вже клопотали про зміну статусу квартири на постійну. Це викликає обурення інших безквартирних військовослужбовців [3]. Всі ці випадки не суперечать порядку забезпечення військовослужбовців житлом, що визначений нормативно-правовими документами. Це свідчить про те, що зазначений порядок є суттєво недосконалим і порушує принципи соціальної справедливості. В цьому контексті важливим є той факт, що не існує досконалої системи розподілу соціальних благ. Якщо існує в державі орган, на який покладено функції розподілу соціальних благ, завжди будуть ситуації та підстави для нерівномірного їх розподілу.

Світова практика показує, що існує багато методів забезпечення військовослужбовців житлом. Але у всіх державах право на таке забезпечення є невід'ємною складовою системи стимулювання військової служби. І завжди частину витрат, більшу чи меншу, бере на себе держава, адже саме в інтересах держави військовослужбовці виконують свій військовий обов'язок.

Так у Сполучених Штатах Америки (США) відсутня практика безкоштовного надання військовослужбовцям житла в приватну власність не тільки під час військової служби, але й при звільненні в запас. Житлова проблема вирішується за рахунок високого рівня оплати військової праці та різноманітних банківських пільг, що надаються фінансовими організаціями, які співпрацюють із міністерством оборони США. Це дозволяє військовослужбовцям купувати або будувати власні будинки в середньому після 20 років служби. Під час служби військовослужбовцям надається службова житлова площа або виплачується компенсація за оренду житла [4].

Забезпечення житлом військовослужбовців Федеративної республіки Німеччини (ФРН) передбачено законом "Про правовий статус військовослужбовців", відповідно до якого кожен військовослужбовець бундесверу має право на забезпечення житлом за місцем проходження служби. Для цього Міністерство оборони використовує квартири, що перебувають у різних формах власності. Квартири орендує Міністерство оборони у державних, земельних і приватних компаній. Розподілом орендованого житла займається адміністративно-господарське управління Міністерства оборони ФРН і його територіальні відділи. Кошти за оренду перерахо-

вуються на рахунок власника квартири. Військовослужбовці ФРН мають право на пільгову оплату житла. Вартість оренди житла, що надається Міністерству оборони, як правило, нижче ринкової (70-75% загального рівня). Кожен військовослужбовець самостійно оплачує займану ним житлову площу. При цьому сума оплати за житло не повинна перевищувати 18% його грошового забезпечення. У випадку перевищення цієї межі різницю виплачує міністерство оборони. Військовослужбовці, що звільняються в запас за віком або після закінчення контракту і прослужили в бундесвері 20 і більше років, зберігають право на пільгову оплату житла й компенсацію витрат, пов'язаних з його орендою, якщо її вартість перевищує 18% грошового змісту. Однак, як правило, військовослужбовці бундесверу за період служби прагнуть придбати власні квартири або будинки в обраних ними землях ФРН. У результаті такої практики майже всі військовослужбовці до моменту звільнення в запас будують власне житло й звільняють квартири, що надані міністерством оборони [5].

Але такий порядок забезпечення військовослужбовців житлом актуальний лише за умов високого рівня їх грошового забезпечення, яке передбачає необхідність поліпшення житлових умов. Для держав з порівняно невисоким рівнем грошового забезпечення військовослужбовців одним з шляхів забезпечення військовослужбовців житлом може бути іпотечно-накопичувальна система, яка вже була описана автором у статті "Соціальний захист військовослужбовців" в журналі "Фінанси України", № 11, 2005 року.

Сутність такої системи полягає у зарахуванні на рахунки військовослужбовців певної суми за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців з певною періодичністю протягом військової служби. Рахунок повинен бути цільовим – тільки на придбання або будівництво житла. Такі цільові рахунки мають відкриватись всім військовослужбовцям в установах уповноважених банків. Розмір цієї суми повинен залежати від військового звання, посади та вислуги років військовослужбовця. Таким чином поступово на цих рахунках могла б накопичуватись сума, достатня або для придбання житла після звільнення з військової служби, або для початкового внеску для придбання житла в кредит під час військової служби. При цьому у разі придбання житла в кредит під час військової служби відрахування на рахунок

військовослужбовця не припиняються і надалі можуть використовуватись на погашення кредиту та виплату відсотків по кредиту.

Така система, зокрема, з 2005 року вже налагоджена в Російській Федерації (РФ). Для військовослужбовців РФ, які прийняті на військову службу після 1 січня 2005 року запроваджена іпотечно-накопичувальна система забезпечення їх житлом. Не можна стверджувати, що зазначена система є найбільш досконалою, адже вона побудована на основі бюджетних видатків, які завжди досить обмежені. Але певний соціальний і економічний ефект від запровадження цієї системи є. Так, переведення зобов'язань держави перед військовослужбовцями в житловій сфері з натуральної форми (надання квартири) у грошову форму розширило можливості військовослужбовців самостійно приймати рішення щодо вибору місця проживання, якості й розміру житла. Однією з нових форм реалізації військовослужбовцями права на житло є можливість придбання житла у власність із використанням інструментів іпотечного кредитування в будь-який час після закінчення трьох років участі в іпотечно-накопичувальній системі, не чекаючи закінчення терміну служби [6].

В Україні ж поки що діє застаріла та надто непрозора система забезпечення військовослужбовців житлом, що ґрунтується на розподілі благ в натуральному вигляді. Фінансування витрат на житлове забезпечення є дуже не ефективним. Щороку кількість придбаних квартир для військовослужбовців зростає набагато повільніше, ніж зростання витрат на житлове забезпечення. Звичайно це можна пояснити зростанням темпів інфляції, але навіть з урахуванням інфляції можна констатувати не ефективне використання коштів Державного бюджету. Показовим у цьому сенсі є те, що у 2004 році Міністерство оборони України не ефективно використало кошти, які були виділені з Державного бюджету у сумі 304,4 млн. грн. Тут мали місце і безгосподарність керівників Міністерства оборони України, і несвочасне фінансування проектів будівництва житла, і недосконалість порядку придбання житла. Така тенденція продовжувалась і наступні роки. Динаміку фінансування витрат та забезпечення військовослужбовців житлом у 2004 – 2011 роках відображені на графіку (рис. 1). При цьому 197 квартир, що мали бути отримані від обміну майна на житло ще у 2005 році на суму 19,3 млн. грн., на баланс Міністерства оборони України так і не були передані [7].



Рис.1. Динаміка фінансування витрат та забезпечення військовослужбовців житлом у 2004 – 2011 роках [8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16]

Протягом 2009 року Міністерством оборони України було проведено роботу щодо уточнення підстав для перебування військовослужбовців на квартирній черзі.

Внаслідок цього майже 7 тис. військовослужбовців та осіб, звільнених з військової служби були виключені із зазначеної черги, що вплинуло на зменшення кількості

безквартирних військовослужбовців. У 2004 – 2005 роках Україна демонструвала досить високі темпи економічного зростання. Це в свою чергу доцільно було використати для реформування системи забезпечення військовослужбовців житлом. В цьому контексті доцільно було б переформатувати систему соціального захисту військовослужбовців шляхом оптимізації витрат на житлове забезпечення. Видатки на фінансування будівництва (придбання) житла в розмірі 500 млн. грн. у 2012 році були б достатні для зарахування в середньому по 8000 грн. на цільові рахунки кожного військовослужбовця, який проходить службу за контрактом на посадах офіцерів, солдатів, сержантів і старшин, для придбання житла. Зрозуміло, що це усереднена сума, яка має варіюватися в залежності від військового звання та вислуги років військовослужбовців. Крім цього, для забезпечення ефективного функціонування цієї системи суми повинні бути в декілька разів більші, адже протягом 15-20 років кожний військовослужбовець повинен накопичити суму, достатню для придбання житла.

Також слід зважати на те, що така іпотечно-накопичувальна система може застосовуватись лише до військовослужбовців, які щойно почали свою військову кар'єру. Адже вона розрахована на довготривалу перспективу. Військовослужбовці, які вже мають певний термін військової служби, принаймні третину від нормативного строку 20 років, вже не можуть приймати участь в цій системі, адже очікуваного ефекту від такої участі неможливо буде досягти. Тому військовослужбовці, які мають вислугу, що перевищує 5-6 років військової служби, об'єктивно мають забезпечуватись житлом в натурі за рахунок державних фондів. Це, в свою чергу, на певний термін суттєво збільшить видатки з державного бюджету на забезпечення військовослужбовців житлом.

Але це питання мотиваційного характеру, що має фундаментальне значення для існування військової служби взагалі. Держава взяла на себе такі зобов'язання і має їх виконати. Тим більше, що існує Державна програма забезпечення військовослужбовців житлом, дія якої вкотре продовжена до 2017 року. Невиконання державних програм або їх пролонгація, що пов'язана з порушенням строків виконання, шкодить іміджу держави і знижує довіру населення до влади.

Запровадження іпотечно-накопичувальної системи забезпечення військовослужбовців житлом буде мати й певний позитивний економічний ефект від поживлення підприємницької діяльності в місцях проживання військовослужбовців, зокрема в сфері житлового будівництва та іпотечного кредитування. Цей аспект набуває особливої актуальності в умовах розширення сфери діяльності Державної іпотечної установи, зокрема в контексті запровадження оренди житла з правом його подальшого викупу, по суті – лізингу житлових приміщень. Для цього Державна іпотечна установа залучає бюджетні та позабюджетні ресурси, а військовослужбовці, які отримують житло в лізинг, матимуть змогу за рахунок згаданих сум, що зараховуються на їх цільові рахунки, вносити відповідну орендну плату на довготривалій ануїтетній основі. Така програма може бути перспективною для безквартирних військовослужбовців у забезпеченні їх житлом. Особливо з огляду на те, що

військовослужбовці мають право на компенсацію орендної плати за піднайом житла.

В кінцевому підсумку необхідно зазначити, що не перший рік активно обговорюються різні шляхи вирішення проблеми забезпечення військовослужбовців житлом. Деякі посадовці навіть озвучували суми, які достатньо виплатити військовослужбовцям для вирішення цієї проблеми. Неодноразово проводились соціологічні опитування серед військовослужбовців для визначення реальних можливостей забезпечення їх житлом, зокрема шляхом надання житла в місцях, де вартість квадратного метра житла найнижча, залучення військовослужбовців до різних програм спільного фінансування (кредитування) придбання житла за участі держави, тощо. Але на сьогодні маємо ситуацію, коли щороку продовжується виділення багатомільйонних сум з державного бюджету для будівництва (придбання) житла для військовослужбовців, але ці суми використовуються вкрай неефективно, адже черга безквартирних військовослужбовців з року в рік не зменшується.

1. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей [Текст]: Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII // Відомості Верховної Ради України 1992, № 15 від 14.04.1992, ст. 190. 2. Про затвердження Інструкції про організацію забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями [Текст]: Наказ Міністра оборони України від 30.11.2011 № 737 // Офіційний вісник України 2012, № 8, ст. 56. 3. Венкович Ю. На заваді "службовим" квартирним маневрам [Текст] / Ю. Венкович // Народна армія. – 2012. – 4 жовтня. – с. 4. 4. Шаляхин А. Обеспечение жильем военнослужащих в США [Текст] / А. Шаляхин // Зарубежное военное обозрение. – 2011. – №4. – С. 24-27. 5. Кутинов О. Тыловое обеспечение вооруженных сил Германии [Электронный ресурс]: Современная армия. Вооружение, тактика, боевой опыт. Режим доступа – <http://www.modernarmy.ru/article/204>. 6. Организация реализации в Министерстве обороны Российской Федерации федерального закона "О накопительно-ипотечной системе жилищного обеспечения военнослужащих" [Электронный ресурс]: Накопительно-ипотечная система жилищного обеспечения военнослужащих. Режим доступа – <http://voenipoteka.narod.ru/>. 7. Офіційний сайт Міністерства оборони України. Виступи та інтерв'ю керівного складу [Електронний ресурс]: На розв'язання проблеми житла для військовослужбовців відведено сім років – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/index.php?part=appearance&sub=read&id=20520>. 8. Про державний бюджет України на 2005 рік [Текст]: Закон України від 23.12.2004 № 285-IV // Відомості Верховної Ради України 2005, N 7-8 від 25.02.2005. 9. Про державний бюджет України на 2006 рік [Текст]: Закон України від 20.12.2005 № 3235-IV // Відомості Верховної Ради України 2006, N9 від 03.03.2006. 10. Про державний бюджет України на 2007 рік [Текст]: Закон України від 19.12.2006 № 489-V // Відомості Верховної Ради України 2007, N7-8 від 16.02.2007. 11. Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України [Текст]: Закон України від 28.12.2007 № 107-VI // Відомості Верховної Ради України 2008, N7-8 від 22.02.2008. 12. Про державний бюджет України на 2009 рік [Текст]: Закон України від 26.12.2008 № 835-VI // Відомості Верховної Ради України 2009, N20 від 15.05.2009.14. Про державний бюджет України на 2010 рік [Текст]: Закон України від 27.04.2010 № 2154-VI // Відомості Верховної Ради України 2010, N22-23 від 11.06.2010. 15. Про державний бюджет України на 2011 рік [Текст]: Закон України від 27.04.2010 № 2154-VI // Відомості Верховної Ради України 2011, № 7-8, ст.52. 16. Про державний бюджет України на 2012 рік [Текст]: Закон України від 22 грудня 2011 року № 4282-VI // Відомості Верховної Ради України 2012, № 34-35, ст.414. 17. Скрипник С. Аналіз забезпечення житлом військовослужбовців Збройних Сил України: історія та сьогодення [Електронний ресурс]: Все про тил. Режим доступу – [http://tyl.at.ua/news/analiz\\_zabezpechennja\\_zhitlom\\_vijskovosluzhbovciv\\_zbrojnikh\\_sil\\_ukrajini\\_istorija\\_ta\\_sogodennja/2011-10-21-23](http://tyl.at.ua/news/analiz_zabezpechennja_zhitlom_vijskovosluzhbovciv_zbrojnikh_sil_ukrajini_istorija_ta_sogodennja/2011-10-21-23)

Надійшла до редколегії 04.10.12